

Organizacja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie Biuro Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka

Czym jest ODIHR?

Biuro Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka (ODIHR) jest jedną z głównych organizacji praw człowieka na świecie.

ODIHR prowadzi aktywną działalność w Europie, na Kaukazie, w Azji Centralnej i Ameryce Północnej. Siedziba ODIHR mieści się w Warszawie.

Biuro działa na rzecz wspierania idei demokratycznych wyborów, poszanowania praw człowieka, praworządności, tolerancji i przeciwdziałania dyskryminacji.

ODIHR jest instytucją praw człowieka należącą do Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE).

OBWE, do której należy 56 państw członkowskich, wspólnie obejmujących region od Vancouver po Władywostok, jest największą na świecie organizacją bezpieczeństwa.

Prawa człowieka i demokracja są podstawą koncepcji bezpieczeństwa OBWE.

Państwa członkowskie OBWE uzgodniły, iż bez przestrzegania praw człowieka i bez sprawnie działających instytucji demokratycznych, nie można osiągnąć trwałego bezpieczeństwa. Wspólnie zobowiązały się przestrzegać szczegółowego katalogu norm, które tworzą pojęcie *ludzkiego wymiaru* bezpieczeństwa.

Zadaniem ODIHR jest pomoc rządów państw członkowskich OBWE w wypełnianiu ich zobowiązań z zakresu praw człowieka i demokracji.

ODIHR prowadzi kompleksową obserwację wyborów, monitoruje respektowanie praw człowieka, wdraża projekty z zakresu demokratyzacji w regionie państw OBWE.

ODIHR ściśle współpracuje z instytucjami i misjami operacyjnymi OBWE, z rządami poszczególnych państw oraz z międzynarodowymi i lokalnymi organizacjami pozarządowymi.

ODIHR powstało w 1991 roku. Obecnie zatrudnia około 150 osób z 30 krajów. Działalność ODIHR jest finansowana z budżetu podstawowego, zatwierdzanego corocznie przez wszystkie państwa członkowskie OBWE, jak również z dobrowolnych składek państw członkowskich.

Od grudnia 2020 roku funkcję Dyrektora ODIHR pełni Matteo Mecacci z Włoch.

Mandat ODIHR

ODIHR wspiera państwa członkowskie OBWE „w zapewnianiu pełnego poszanowania praw człowieka i podstawowych wolności, przestrzeganiu zasad praworządności, propagowaniu zasad demokracji... oraz świadczeniu pomocy w budowaniu, umacnianiu i ochronie instytucji demokratycznych, a także inicjowaniu działań na rzecz tolerancji w społeczeństwie.”
(Dokument Helsiński, 1992 r.)

Podstawy działalności ODIHR

Wszystkie państwa członkowskie OBWE zobowiązały się przestrzegać katalogu zobowiązań z zakresu ludzkiego wymiaru, które stanowią podstawę dla działalności ODIHR.

Główne zasady OBWE z zakresu ludzkiego wymiaru to:

Państwa członkowskie będą przestrzegać praw człowieka i podstawowych wolności, w tym wolności myśli, wolności sumienia, wolności wyznania lub przekonań, wobec wszystkich, bez względu na kolor skóry, płeć, język czy religię. Będą propagować efektywne korzystanie z wolności obywatelskich, politycznych, ekonomicznych, kulturowych oraz innych praw i wolności. (Helsinki, 1975 r.)

Prawa człowieka i podstawowe wolności są prawem przyrodzonym wszystkich istot ludzkich. Ich ochrona i propagowanie jest obowiązkiem władz publicznych. (Paryż, 1990 r.)

Demokratyczne rządy oparte są na woli obywateli, wyrażanej regularnie podczas wolnych i uczciwych wyborów. Podstawą ustroju demokratycznego jest poszanowanie praw jednostki i zasad praworządności. (Paryż, 1990 r.)

[Państwa członkowskie] podejmują się budować, konsolidować i wzmacniać ustrój demokratyczny jako jedyny słuszny system rządów naszych narodów. (Paryż, 1990 r.)

Państwa członkowskie kategorycznie i nieodwołalnie deklarują, iż zobowiązania podjęte w ramach ludzkiego wymiaru OBWE dotyczą bezpośrednio wszystkich państw

członkowskich i nie mogą być traktowane wyłącznie jako wewnętrzne sprawy danego kraju. (Moskwa, 1991 r.)

Przestrzeganie praw człowieka i podstawowych wolności, zasad demokracji i praworządności jest fundamentalną podstawą dla pełnej koncepcji bezpieczeństwa OBWE. (Istanbul, 1999 r.)

Potwierdzamy, iż wszystkie zasady i zobowiązania OBWE, bez wyjątku, mają zastosowanie w równym stopniu do każdego z państw członkowskich, oraz podkreślamy, iż odpowiadamy przed naszymi obywatelami i jesteśmy wzajemnie odpowiedzialni za ich pełną implementację. (Astana, 2010 r.)

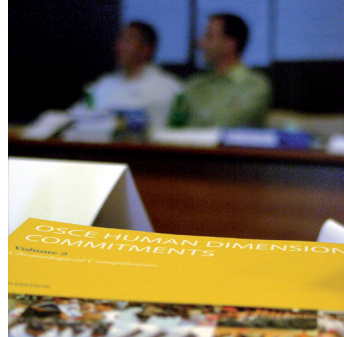
Czym się zajmuje ODIHR?

ODIHR jest główną instytucją OBWE udzielającą wsparcia państwom członkowskim w wypełnianiu ich zobowiązań z zakresu praw człowieka, zwiększając w ten sposób bezpieczeństwo w regionie OBWE.

ODIHR prowadzi działalność w pięciu zasadniczych obszarach, są to: wybory, demokratyzacja, prawa człowieka, działania na rzecz tolerancji i przeciwko dyskryminacji, oraz w sprawach dotyczących społeczności Romów i Sinti.

ODIHR w szczególności zajmuje się:

- **monitoringiem wyborów:** ocenia ich zgodność ze zobowiązaniami OBWE, często we współpracy ze Zgromadzeniem Parlamentarnym OBWE i innymi grupami parlamentarnymi, zapewnia też pomoc w usprawnianiu procesów wyborczych;
- umacnianiem **zasad praworządności** – na przykład, poprzez pomoc w osiąganiu zgodności ze zobowiązaniami OBWE takich zagadnień jak

niezależność sądowa, dostęp do zawodu prawnika, równy dostęp do instytucji sądowych czy zasad w zakresie prawa karnego wogóle;

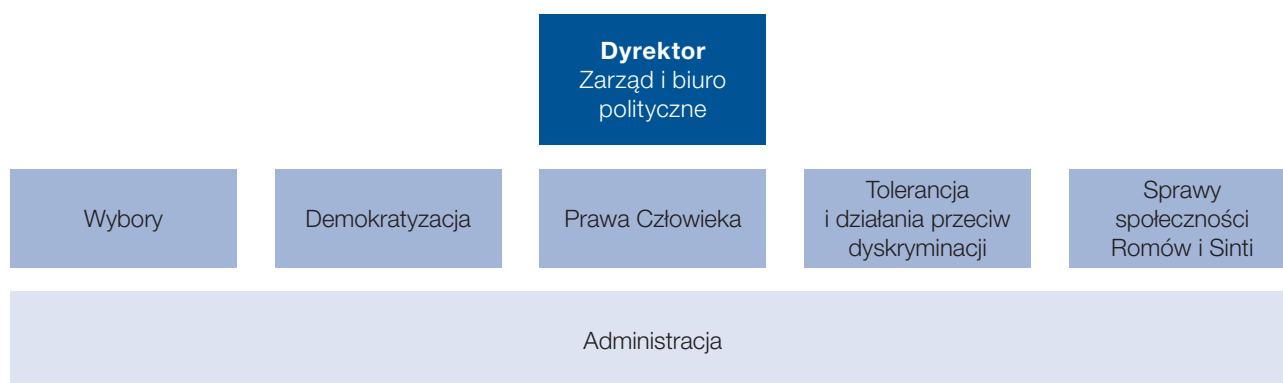
- **oceną i przeglądem ustawodawstwa** w państwach członkowskich OBWE oraz wspieranie krajowych inicjatyw na rzecz poprawy wydajności i transparentności systemów ustawodawczych, często prowadzone we współpracy z Komisją Wenecką Rady Europy;
- propagowaniem **swobodnego przepływu osób i poszanowania ich praw** – na przykład poprzez wspieranie władz państwowych we wdrażaniu systemów ewidencji ludności, które odpowiadają międzynarodowym standardom;
- wzmacnianiem **demokratycznych rządów** poprzez udzielenie wsparcia władzom państwowym w umacnianiu demokratycznych praktyk, z naciskiem na podstawy prawne partii politycznych i **udział kobiet w życiu publicznym**;
- umacnianiem skuteczności pracy **obrońców praw człowieka** i nacisk na współpracę pomiędzy prawnikami, władzami rządowymi i lokalnymi instytucjami praw człowieka;
- pomocą rządów poszczególnych państw OBWE we wzmacnianiu ich zdolności do identyfikowania problemu, ochrony i pomocy **ofiarom handlu ludźmi**;
- szkoleniem na temat **zwalczania terroryzmu**, w zgodzie z międzynarodowymi zobowiązaniami w zakresie **praw człowieka**;
- prowadzeniem **szkoleń i edukacją na temat praw człowieka**, skierowanych do organizacji

pozarządowych, w celu podnoszenia świadomości przestrzegania praw człowieka i zdolności w monitorowaniu zagadnień z zakresu praw człowieka jak np. **wolności zgromadzeń**;

- wspieraniem integracji z zakresu **równouprawnienia** w aspekcie reform w sektorze bezpieczeństwa;
- pomocą władzom publicznym w **zwalczaniu przestępstw na tle nienawiści** i innych przejawów nietolerancji; na przykład, poprzez prowadzenie szkoleń dla funkcjonariuszy organów ochrony porządku publicznego oraz poprzez umacnianie zdolności społeczeństwa obywatelskiego do monitorowania i zgłaszania incydentów popełnianych na tle nienawiści;
- propagowaniem **wolności wyznania lub przekonań** poprzez publikowanie ocen prawnych i innych działań prowadzonych przez powołany w ramach OBWE Panel Ekspertów ds. Wolności Wyznania lub Przekonań;
- podejmowaniem działań na rzecz **integracji społeczności Romów i Sinti** we współpracy z Punktem Kontaktowym ds. Problematyki Społeczności Romów i Sinti;
- organizowaniem corocznej **Konferencji przeglądowej OBWE na temat Praw Człowieka**, dzięki której możliwa jest ocena działań rządów poszczególnych państw członkowskich OBWE w wypełnianiu ich międzynarodowych zobowiązań; konferencja ta jest także doskonałą platformą do dyskusji dla organizacji pozarządowych.

Struktura ODIHR

Dodatkowe informacje:

Szczegółowe informacje na temat działalności ODIHR, a także publikacje i raporty znajdują się na stronie internetowej: www.osce.org/odihr

Kontakt:

Biuro Instytucji Demokratycznych
i Praw Człowieka OBWE
Biuro Rzecznika Prasowego
ul. Miodowa 10
00-251 Warszawa
Polska

Tel.: +48 22 520 0600
Fax: +48 22 520 0605
E-mail: office@odihr.pl
www.osce.org/odihr

